

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-08- Nr.

Kopija
Lietuvos mediatorių rūmams

DĖL NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl Už antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių nustatymo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo keičiamos Už antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių nustatymo ir mokėjimo taisyklės (toliau – Taisyklės).

Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo Nr. X-1702 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 20, 21, 22, 23, 26, 28, 29 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3¹ straipsniu įstatymo, priimto 2024 m. birželio 13 d. (toliau – MĮ pakeitimo įstatymas), 15 straipsniu pakeistos Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo (toliau – MĮ) 22 straipsnio 3 dalies, 16 straipsniu pakeistos MĮ 23 straipsnio 7 dalies ir 17 straipsniu pakeistos MĮ 26 straipsnio 10 dalies nuostatas, įsigaliosiančias 2024 m. rugsėjo 1 d.

I. Sprendžiama problema	MĮ pakeitimo įstatymu patikslintas MĮ 22 straipsnis, pripažįstant netekusia galios šio straipsnio 3 dalį, MĮ 23 straipsnio 7 dalis ir MĮ 26 straipsnio 10 dalis, atsisakant detalaus iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamų mediacijos paslaugų apmokėjimo reguliavimo įstatymo lygiu. Teisinio reguliavimo pavyzdžiai rodo, kad nėra būtinybės įstatymo lygiu reglamentuoti mediacijai skiriamą valandų skaičių ¹ . Mediacijai skiriamų valandų skaičius būtų reglamentuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamose Taisyklėse. Akcentuotina, kad viena iš Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo Nr. X-1702 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymu nustatyto privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimo ² (toliau – <i>ex post</i> vertinimas) ataskaitoje ³ pateiktų rekomendacijų ⁴ (Nr. 7) – <i>dėl valstybės finansuojamos privalomosios mediacijos</i>
-------------------------	--

¹ Pvz., Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme nėra įtvirtintas valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos valandų skaičius, tai nustatyta Už antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių nustatymo ir mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 364 „Dėl Už antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių nustatymo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.

² Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. balandžio 4 d. įsakymas Nr. 1R-119 „Dėl Privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo atlikimo“.

³ [https://e-](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/1719b0f1883411edbdcebd68a7a0df7e?positionInSearchResults=0&searchModelUID=033b11e0-893d-4fc5-bb16-0e4bee39f86e)

[seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/1719b0f1883411edbdcebd68a7a0df7e?positionInSearchResults=0&searchModelUID=033b11e0-893d-4fc5-bb16-0e4bee39f86e](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/1719b0f1883411edbdcebd68a7a0df7e?positionInSearchResults=0&searchModelUID=033b11e0-893d-4fc5-bb16-0e4bee39f86e).

⁴ *Ex post* vertinimo ataskaitos 1 priedas.

	<p><i>valandų skaičiaus</i>, kurioje siūloma įvertinti valstybės finansuojamų privalomosios mediacijos valandų skaičiaus didinimo galimybes. Pagal galiojantį teisinį reguliavimą, valstybės finansuojamos 6 valandos, skirtos privalomajai mediacijai, t. y. 1 valanda skirta mediacijai pasirengti (susipažinti su ginčo medžiaga, parengti pranešimus ginčo šalims), 4 valandos mediacijai vykdyti (dalyvauti mediacijos susitikimuose tiesiogiai ar naudojantis elektroninių ryšių priemonėmis) ir 1 valanda mediacijos rezultatams įforminti (pranešimams Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – Tarnyba) ar teismui rengti). Įvertinus tai, kad <i>ex post</i> vertinimo metu buvo nustatytas valstybės finansuojamų privalomosios mediacijos valandų skaičiaus nepakankamumas mediacijai atlikti ir atsižvelgiant į pastarojoje rekomendacijoje pateiktą siūlymą, Taisyklėse planuojama iš viso nustatyti 8 iš valstybės biudžeto lėšų apmokamas valandas, skirtas privalomajai mediacijai vykdyti, jų nedetalizuojant ir valandų paskirstymą iš esmės paliekant mediatoriaus diskrecijai.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Įgyvendinant MĮ pakeitimo įstatymo nuostatas siūloma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • papildyti Taisyklės 51 punktu ir jame nustatyti, kad už privalomąją mediaciją mokama 8 užmokesčio baziniai dydžiai (toliau – UBD) (8 valandos); • papildyti Taisyklės 52 punktu ir jame nustatyti, kad už neteisminę administracinių ginčų mediaciją ir už teisminę mediaciją mokama 6 UBD (6 valandos); • papildyti Taisyklės 53 punktu ir jame nustatyti, kad apskaičiuojant mediatoriams už privalomąją mediaciją mokamą Taisyklių 51 punkte nurodytą užmokestį ir atsižvelgiant į faktinį mediacijos vykdymo laiką, Taisyklių 51 punkte nurodytas 8 valandas mediacijai mediatorius gali paskirstyti savo nuožiūra, tačiau MĮ 21 straipsnio 4 dalyje nurodytam pranešimui kitai ginčo šaliai siųsti ir kitiems su tuo susijusiems veiksams atlikti gali būti skiriama ne daugiau kaip 1 valanda (naujas Taisyklių 53.1 papunktis); pasirengti privalomajai mediacijai gali būti skiriama ne daugiau kaip 1 valanda (naujas Taisyklių 53.2 papunktis); privalomosios mediacijos rezultatams įforminti gali būti skiriama ne daugiau kaip 1 valanda (naujas Taisyklių 53.3 papunktis). Pastebėtina, kad nors nustatomos laiko ribos tam tikriems su mediacijos procesu susijusiems veiksams atlikti, tačiau jeigu, pavyzdžiui, mediatorius pasirengti privalomajai mediacijai užtruko 30 minučių, likusios 30 minučių gali būti skiriamos mediacijos vykdymo laikui; • papildyti Taisyklės 54 punktu ir jame nustatyti, kad jeigu pasibaigus iš valstybės biudžeto lėšų apmokamam privalomosios mediacijos laikui galutinis susitarimas dėl taikaus ginčo sprendimo dar nepasiektas, ginčo šalys gali toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis (analogiškas reguliavimas šiuo metu įtvirtintas MĮ 22 straipsnyje); • papildyti Taisyklės 55 punktu ir jame nustatyti, kad apskaičiuojant mediatoriams už neteisminę administracinių ginčų mediaciją ir už teisminę mediaciją mokamą Taisyklių 52 punkte nurodytą užmokestį ir atsižvelgiant į faktinį mediacijos vykdymo laiką, Taisyklių 52 punkte nurodytas 6 valandas mediacijai mediatorius gali paskirstyti savo nuožiūra, tačiau pasirengti mediacijai gali būti skiriama ne daugiau kaip 1 valanda (naujas Taisyklių 55.1 papunktis); mediacijos rezultatams įforminti gali būti skiriama ne daugiau kaip 1 valanda (naujas Taisyklių 55.2 papunktis). Kaip jau paminėta aukščiau, nors nustatomos laiko ribos tam tikriems su mediacijos procesu susijusiems veiksams atlikti, tačiau likęs neišnaudotas laikas gali būti skiriamas mediacijos vykdymo laikui; • papildyti Taisyklės 56 punktu ir jame nustatyti, kad jeigu pasibaigus iš valstybės biudžeto lėšų apmokamam neteisminės administracinių ginčų

	mediacijos ir teisminės mediacijos laikui galutinis susitarimas dėl taikaus ginčo sprendimo dar nepasiektas, ginčo šalys gali toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis (analogiškas reguliavimas šiuo metu įtvirtintas MĮ 23, 26 straipsniuose).
III. Priemonių kaštai	<p>2024 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojus nuostatomis dėl privalomajai mediacijai vykdyti skiriamų valandų, apmokamų iš valstybės biudžeto, didinimo, 2024 m. bus reikalingos papildomos valstybės biudžeto lėšos, tačiau tai bus įgyvendinta iš Tarnybai 2024 m. skirtų asignavimų.</p> <p>MĮ pakeitimo įstatymo aiškinamajame rašte⁵ buvo nurodyta, kad įvertinus Tarnybos turimus statistinius duomenis, kurie rodo 25 proc. privalomųjų mediacijų skaičiaus augimą per 2023 m. pirmus tris ketvirčius ir planuojant atitinkamą privalomųjų mediacijų skaičių 2024 m. ir 2025 m., 2025 m. iš viso bus reikalinga 645 000 Eur valstybės biudžeto lėšų, t. y. bus reikalinga 129 000 Eur papildomų valstybės biudžeto lėšų lyginant su 2024 m. Tarnybai skirtais asignavimais. Be to, Lietuvos Respublikos Seime svarstant MĮ pakeitimus ir ruošiantis jų įgyvendinimui, buvo papildomai įvertintas valstybės biudžeto lėšų poreikis. Dėl priimtų MĮ pakeitimų – funkcijų perskirstymas tarp mediatorių ir Tarnybos, t. y. į mediacijos procesą ginčo šalį kvieštų pats mediatorius, o vietoje anksčiau Tarnybos vykdytos funkcijos – pranešimų siuntimo ginčo šaliai, Tarnyba atliks kitą funkciją – atliks mediatorių atranką ir priims sprendimą dėl mediatoriaus paskyrimo. Papildomai šis funkcijų perskirstymas padidins darbų apimtį apskaitos dalyje, kadangi visais atvejais už kitos ginčo šalies paiešką bei mediacijos proceso užbaigimą Tarnyba turės priimti sprendimus išmokėti užmokestį mediatoriui. – 2025 m. Tarnybai bus reikalinga papildoma 128,7 tūkst. Eur suma. Ši suma yra įtraukta į Teisingumo ministerijos valdymo srities poreikius, pateiktus Lietuvos Respublikos finansų ministerijai. Taigi, realus patikslintas biudžeto lėšų poreikis (įskaitant siūlymą didinti užmokesčio bazinį dydį 1 Eur 2025 ir 2027 metais) šiai priemonei yra: 2025 m. – 804 tūkst. Eur; 2026 m. – 924 tūkst. Eur; 2027 m. – 1059 tūkst. Eur. 2024 m. Tarnybai šiai priemonei skirta 516 000 Eur.</p>
IV. Nauda visuomenei	Nutarimo projektu siekiama daugiau lankstumo finansuojant mediacijos sritį, taip pat bus sudarytos dar geresnės sąlygos taikiam ginčų sprendimui mediacijos būdu.

Nutarimo projektu prisidedama prie Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 186 papunktyje numatyto siekio – siekiami kokybiško teismų darbo, tęsime teisinio reguliavimo peržiūrą atsisakant teismams nebūdingų funkcijų, plečiant ikiteisminį ginčų sprendimą ir skatinant mediaciją – įvykdyti.

Teisingumo ministerijos 2024 m. birželio 27 d. raštu Nr. (1.6 Mr) 2T-898 Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms ir nuomonėms gauti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos mediatorių rūmams, Tarnybai ir valstybės įmonei Registrų centrui. Tarnyba pastabų ar pasiūlymų Nutarimo projektui neturėjo. Pastabas ir pasiūlymus Nutarimo projektui pateikė Finansų ministerija, Lietuvos mediatorių rūmai ir valstybės įmonė Registrų centras.

Pastebėtina, kad valstybės įmonės Registrų centro indikuotas Teisinės pagalbos paslaugų informacinės sistemos vystymo darbų lėšų klausimas yra išspręstas ir MĮ pakeitimo įstatymo, Nutarimo įgyvendinimas bus užtikrintas.

2024 m. liepos 24 d. vykusio darbinio susitikimo su Lietuvos mediatorių rūmų atstovais metu buvo aptarti Lietuvos mediatorių rūmų 2024 m. liepos 11 d. raštu Nr. KK-001/24 pateikti siūlymai. Darbo tvarka sutarta, kad tam, jog mediatorius galėtų kokybiškai inicijuoti mediacijos

⁵ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/64d0aee0c1c511ee9269b566387cfecb?jfwid=ghx3x5hd1>.

procesą, naujame Taisyklių 53.1 papunktyje tikslinga nustatyti, jog MĮ 21 straipsnio 4 dalyje nurodytam pranešimui kitai ginčo šaliai siųsti ir kitiems su tuo susijusiems veiksams atlikti gali būti skiriama ne daugiau kaip 1 valanda. Tačiau, kaip minėta, jeigu, pavyzdžiui, mediatorius užtruko 30 minučių, likusios 30 minučių gali būti skiriamos mediacijos vykdymo laikui. Atsižvelgiant į tai, patikslintas Taisyklių 53.1 papunktis.

Įvertinus Finansų ministerijos 2024 m. liepos 19 d. rašte Nr. 6K-24/4091 pateiktą siūlymą atidėti Nutarimo projekto priėmimą vėlesniam laikui, kai bus priimti atitinkami sprendimai dėl finansavimo, pažymėtina, kad tikslas didinti valstybės finansuojamų privalomosios mediacijos valandų skaičių buvo indikuojamas ir akcentuojamas viso MĮ pakeitimo įstatymo projekto derinimo metu ir Finansų ministerija tam neprieštaravo. Be to, svarbu akcentuoti ir tai, kad Nutarimo projektu būtina įgyvendinti 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančius MĮ pakeitimus.

Dėl Nutarimo projekto taip pat konsultuotasi su visuomene, paskelbus jį Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Pastabų ar pasiūlymų negauta.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimo projekto poveikio vertinimas nėra atliekamas.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės (vadovė Jolita Šlikienė, tel. +370 614 67611, el. p. jolita.slikiene@tm.lt, koordinuojanti vyriausioji patarėja Reda Gabrilavičiūtė, tel. +370 671 85588, el. p. reda.gabrilaviciute@tm.lt) vyriausioji specialistė Agnė Jakulytė, tel. +370 600 41176, el. p. agne.jakulyte@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas ir jo lyginamasis variantas, 4 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų raštai, 7 lapai.

Laikinais einanti teisingumo ministro pareigas

Ewelina Dobrowolska